

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 311/2024-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Dudíša a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátkou JUDr. Katarínou Kuricovou, Dolný val 213/11, Žilina, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/10/2023 zo 14. decembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 2. apríla 2024 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto rozhodnutia. Navrhujú napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznať im náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Žilina (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 6C/3/2019 sa žalobcovia v 1. až 4. rade domáhali proti sťažovateľom určenia vlastníckeho práva k tam bližšie špecifikovaným nehnuteľnostiam.

3. Rozsudkom č. k. 6C/3/2019-247 z 1. októbra 2021 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) okresný súd určil, že tam konkretizované nehnuteľnosti (pozemky) sú v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov žalobcov v 1. a 2. rade (prvý výrok) a v bezpodielovom spoluvlastníctve žalobcov v 3. a 4. rade (druhý výrok) a súčasne rozhodol o nároku na náhradu trov konania.

3.1. Na základe vykonaného dokazovania okresný súd dospel k záveru, že žalobcovia v 1. a 3. rade, resp. ich právni predchodcovia užívali sporné pozemky (konkrétne sporné parcely [REDACTED], ktoré boli vyčlenené z pôvodných parciel [REDACTED] geometrickým plánom zhotoveným 26. augusta 2018) v domnienke, že im tieto patria minimálne od roku 1954, resp. sú súčasťou ich pozemkov (parciel [REDACTED]). Ustálil preto, že žalobcovia k nim nadobudli vlastnícke právo vydržaním v zmysle § 134 Občianskeho zákonníka. S poukazom na zásadu, podľa ktorej „nikto nemôže previesť na iného viac práv, ako sám má“, súd uzavrel, že predávajúci nemohli na sťažovateľov kúpnu zmluvou z roku 2014 platne previesť vlastnícke právo k sporným častiam pozemkov, keďže v čase ich prevodu neboli vlastníkmi predmetných nehnuteľností.

4. Na základe odvolania sťažovateľov Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 11Co/19/2022-300 z 28. júna 2022 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a žalobcom priznal proti sťažovateľom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Proti rozsudku krajského súdu sťažovatelia podali dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodili z § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

6. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom dovolanie sťažovateľov zamietol ako nedôvodné podľa § 448 CSP a žalobcom priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

6.1. V súvislosti s namietanou vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP sa dovolací súd nestotožnil s tvrdením sťažovateľov o nedostatočnom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu, pričom s poukazom na konkrétne body odvolacieho rozsudku konštatoval, že sťažovatelia dostali odpovede na všetky ich podstatné námietky.

6.2. Pokiaľ ide o namietané nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, najvyšší súd uviedol, že sťažovatelia nevymedzili právnu otázku spôsobom vyžadovaným § 432 CSP. V dovolaní okrem všeobecných citácií rozhodnutí najvyššieho súdu týkajúcich sa dobromyseľnosti držby totiž uviedli iba námietky spadajúce pod dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, s ktorými sa dovolací súd vysporiadal.

II.

Argumentácia sťažovateľov

7. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti atakujú napadnutý rozsudok najvyššieho súdu, pričom po rekapitulácii skutkového stavu, zhrnutí obsahu vydaných rozhodnutí a uplatnených opravných prostriedkov namietajú jeho nedostatočné odôvodnenie. V tejto súvislosti dôvodia, že najvyšší súd síce odkázal na jednotlivé body odvolacieho rozsudku, avšak nezohľadnil, že krajský súd sa (rovnako ako okresný súd) nevysporiadal s ich podstatnými výhradami týkajúcimi sa dobromyseľnosti držby sporných nehnuteľností. Napriek prijatiu záveru, že žalobcovia nadobudli vlastnícke právo vydržaním, konajúce súdy neuviedli právnu normu, za ktorej účinnosti žalobcovia nadobudli vlastnícke právo, a ani trvanie dobromyseľnej oprávnenej držby. Súd prvej inštancie dokonca konštatoval, že žalobcovia v 1. a 3. rade vstúpili do dobromyseľnej držby v roku 1986 bez toho, aby špecifikoval, čo zakladá ich dobromyseľnosť. Nesúhlasia s názorom najvyššieho súdu, že dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP nevymedzili zákonom vyžadovaným

spôsobom. Závery prijaté najvyšším súdom v tomto smere preto považujú za arbitrárne a nepresvedčivé. Tvrdia, že v podanom dovolaní poukázali na konkrétne rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bola riešená právna otázka dobromyseľnosti držby, pričom argumentovali, že súdy nižšej inštancie sa pri jej posúdení od tejto ustálenej rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu odklonili.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktorým bolo ako nedôvodné zamietnuté dovolanie sťažovateľov.

9. Ústavný súd síce stabilne judikuje, že plne rešpektuje rozhodovací priestor najvyššieho súdu vrátane jeho kompetencie ústavne konformným spôsobom vymedziť si prípustnosť a spôsob rozhodovania o dovolaní (II. ÚS 398/08, I. ÚS 18/2020), no len pokiaľ neprekročí ústavné štandardy (I. ÚS 17/01). Konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch nie je vyňaté z rámca ústavnoprávnych princípov, preto ústavný súd musí dbať na to, aby boli dodržané záruky spravodlivého procesu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby interpretácia prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov nebola svojvoľná ani formalistická a aby bola čo najustálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

10. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd sa s prihliadnutím na svoje postavenie ochrancu ústavnosti zamerá na posúdenie, či napadnutý rozsudok najvyššieho súdu o zamietnutí dovolania sťažovateľov spĺňa atribúty ústavne akceptovateľného rozhodnutia, pričom po dôkladnom oboznámení sa s jeho dôvodmi, ako aj obsahom vyžiadaného dovolania pochybenie ústavnoprávnej intenzity v posudzovanej veci nezistil.

11. Sťažnostné námietky prezentované v ústavnej sťažnosti možno rozdeliť do dvoch okruhov. Prvý z nich atakuje nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ktorý podľa sťažovateľov žiadnym spôsobom nereagoval na ich zásadné dovolacie námietky. Ten druhý sa zameriava na nesúhlas s posúdením otázky prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

12. Z obsahu napadnutého rozsudku vyplýva, že najvyšší súd vo vzťahu k namietanej vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP spočívajúcej v tvrdení absencie riadneho odôvodnenia odvolacieho súdu odkázal na jeho konkrétne body, ktoré odpovedajú na podstatné výhrady sťažovateľov uplatnené v ich odvolaní (body 8 a 9 napadnutého rozsudku). Podľa názoru dovolacieho súdu krajský súd adekvátnym spôsobom reagoval na námietky sťažovateľov týkajúce sa dobromyseľnosti žalobcov pri nadobudnutí vlastníckeho práva k sporným parcelám a taktiež sa venoval ich argumentácii o právnej úprave vydržania v roku 1984, t. j. v čase, keď mali vlastnícke právo k sporným pozemkom nadobudnúť právní predchodcovia žalobcov. V dôvodoch

svojho rozsudku pritom zrozumiteľne vysvetlil, že vykonané dokazovanie preukázalo, že žalobcovia nadobudli vlastníctvo k predmetu sporu z titulu vydržania po zákonom vyžadovanú dobu, pričom ich vlastnícke právo nebolo v rozhodnej dobe žiadnym spôsobom rušené či spochybňované (body 12 a 13 odvolacieho rozsudku). Uznal síce dôvodnosť námietky sťažovateľov, že právnym predchodcom žalobcov mohlo v zmysle § 507a ods. 3 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1. apríla 1983 do 31. decembra 1991 vzniknúť iba právo na uzavretie dohody o osobnom užívaní, čo však nemalo vplyv na vecnú správnosť prijatého záveru, že žalobcovia (bez ohľadu na držbu ich právnych predchodcov) nadobudli vlastnícke právo k sporným pozemkom na základe ich držby po roku 1995 (bod 14 napadnutého rozsudku). Ak preto najvyšší súd uzavrel, že vada zmätočnosti nebola sťažovateľmi namietaná dôvodne, ústavný súd nemá k tomuto záveru žiadne výhrady a považuje ho za ústavne akceptovateľný.

13. Súčasne ústavný súd hodnotí ako ústavne konformnú aj konštatáciu najvyššieho súdu, že dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nebol sťažovateľmi vymedzený zákonom vyžadovaným spôsobom. V podanom dovolaní nebola podľa najvyššieho súdu sformulovaná žiadna právna otázka, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri ktorej riešení došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej činnosti odvolacieho súdu (bod 14 napadnutého rozsudku). Je nutné prisvedčiť najvyššiemu súdu, že sťažovatelia v podanom dovolaní iba citovali z jeho rozhodnutí (sp. zn. 4Cdo/361/2012 a 4Cdo/283/2009), spochybňujúc v rovine polemiky závery konajúcich súdov týkajúce sa dobromyseľnosti držby žalobcov, pričom v tomto smere opakovali svoje výhrady o nesplnení predpokladov na nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. Navyše, k predmetnej dovolacej argumentácii je potrebné dodať, že sťažovatelia zrejme opomenuli záver odvolacieho súdu, že žalobcovia v zmysle § 134 Občianskeho zákonníka nadobudli vlastnícke právo k sporným parcelám vydržaním bez ohľadu na držbu ich právnych predchodcov. Rovnako je potrebné poznamenať, že ústavnú udržateľnosť záverov prijatých v tomto smere nedokáže spochybniť ani argumentácia predostretá v ústavnej sťažnosti, keďže sťažovatelia len veľmi stroho (v rozsahu dvoch viet) vyjadrujú svoj nesúhlas s tvrdením najvyššieho súdu o nenáležitom vymedzení dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Ústavný súd tak nezistil žiaden zásah do práv sťažovateľov, ktorý by bolo možné z ústavného hľadiska označiť za neospravedliteľný.

14. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd uzatvára, že nevidí relevantný dôvod na svoj kasačný zásah do napadnutého rozsudku. Najvyšší súd sa totiž ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal so všetkými námietkami sťažovateľov, ktorými odôvodňovali existenciu vady zmätočnosti, ako aj nesprávnosť právneho posúdenia veci. Namietaný rozsudok preto nepredstavuje výsledok takej interpretácie a aplikácie zákona, ktorá by sa od znenia príslušných ustanovení odchyľila natoľko, aby tým došlo k popretiu ich významu a účelu. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňujú, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno základné právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom vo veci.

15. Keďže v danom prípade ústavný súd nezistil možnosť porušenia základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z.

o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

16. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľov uvedenými v petite ich ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júna 2024

Libor Duľa
predseda senátu